

Onze prioriteiten op orde Filippenzen 3.4-14

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2014; Arnhem-Nijmegen 2022

Ik herinner me dat we vroeger vaak een bekend lied zongen:

Richt je oog toch op Jezus,
Zie op naar Zijn heerlijke gelaat,
En het aardse wordt toch zo wonderlijke vaag
Als je zelf in zijn gloeilicht staat.

Dat lijkt het soort lied dat je met gesloten ogen zingt, omdat het gaat over de dingen van deze aarde die vreemd verbleken.

Paulus schrijft in het gedeelte dat we gelezen hebben uit zijn brief aan de gemeente in Filippi:

Ja, beslist, ik beschouw ook alles als schade vanwege de allesovertreffende kennis van Christus Jezus, mijn Heere. (Fil. 3.8)

Prachtige woorden van de apostel Paulus. Maar is hij zo hemels gericht dat hij alleen nog aan de hemel denkt en de dingen van deze aarde voor hem vervaagd zijn? Heeft de kennis van Jezus Christus ervoor gezorgd dat hij geen belangstelling meer had voor deze wereld? Of werd deze wereld daardoor juist minder waardevol voor hem?

1. De allesovertreffende waarde van de kennis van Jezus Christus

Laten we deze vraag benaderen door eerst na te denken over wat het betekent om Jezus Christus te kennen. Ik denk dat we daarbij vier aspecten kunnen onderscheiden.

Allereerst betekent Jezus kennen dat we Hem kennen zoals Hij ons wordt voorgesteld in de Heilige Schrift en zoals onze theologie Hem beschrijft. We kennen de feiten. We kunnen Zijn leven, Zijn sterven en Zijn opstanding beschrijven. We weten dat Hij nu gezeten is aan de rechterhand van God en we verwachten dat Hij op een dag deze wereld volledig zal herstellen.

Hem kennen kunnen we ook omschrijven in termen van de persoonlijke invloed die Hij op ons leven heeft. Hij is Degene die vergeeft. Hij heeft jouw leven weer in orde gebracht met God. Hij zorgt voor je.

Daarnaast is er een geheimzinniger aspect: we leren Hem ook kennen doordat wij delen in Zijn lijden. Paulus zit in de gevangenis en lijdt samen met Christus. Juist doordat wij delen in wat Jezus heeft meegemaakt, leren wij Hem beter kennen. Gedeelde ervaringen geven een soort kennis van binnenuit.

Er is nog een ander persoonlijk en geheimvol aspect. Wij ontmoeten Hem in de eredienst, in de heilige eucharistie en wanneer wij met Hem gemeenschap hebben in het gebed.

In zulke momenten ervaren wij dat onze kennis van Hem verdiept wordt, omdat Hij Zelf aanwezig is om onze feitelijke kennis levend te maken.

De aanwezigheid van de Geest van God in ons leven maakt het mogelijk Jezus te kennen op een manier die verder gaat dan alleen dogma's, namelijk in de intimiteit van ons eigen leven. Dat maakt de dogma's – de inhoud van ons geloof – niet minder belangrijk. Integendeel, de leer van de kerk wil ons juist wijzen op de werkelijkheid van onze gemeenschap met God door Jezus Christus.

Vanwege die kennis van Jezus Christus schrijft Paulus dat hij niet op zijn eigen kennis en achtergrond vertrouwt.

Paulus had alle reden om trots te zijn op zijn achtergrond. Hij had alle aanleiding om op zichzelf te vertrouwen. Hij vat zijn afkomst als volgt samen:

Als iemand anders denkt te kunnen vertrouwen op het vlees, ik nog meer: besneden op de achtste dag, uit het geslacht van Israël, van de stam Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëen; wat de wet betreft een Farizeër; wat ijver betreft een vervolger van de gemeente; wat de rechtvaardigheid betreft die in de wet is, onberispelijk. (Fil. 3.4-6)

Opvallend is dat Paulus' trots op "het vlees" niet alleen betrekking had op zijn lichamelijke afkomst, maar ook op zijn geestelijke leven, zijn godsdienstigheid, zijn ijver en zijn rechtvaardigheid. Dat alles vat hij samen onder het woord "vlees".

Paulus spreekt hier niet negatief over het lichamelijke leven. Hij spreekt over alles wat hij ooit als zijn grote prestaties had beschouwd.

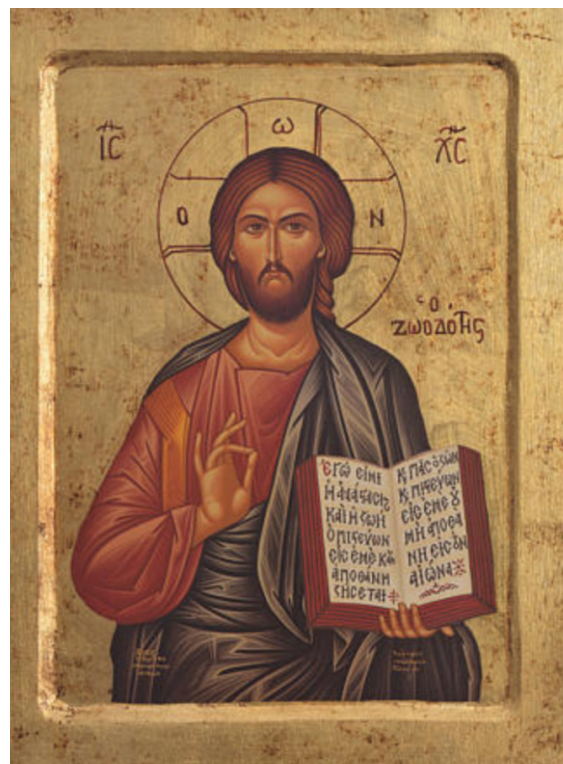
Als Jood deed Paulus het uitstekend. Hij was tevreden over zichzelf als nauwgezette volgeling van de wet van Mozes. Hij was ijverig. Onberispelijk. Eigenlijk zei hij: "Kijk eens naar mij. Wat ben ik toch een goede jongen. God moet wel tevreden over mij zijn."

2. Alles als verlies beschouwen

Maar toen ontmoette Paulus Jezus Christus op de weg naar Damascus. Door die ontmoeting met Jezus Christus en door het krachtige werk van de Heilige Geest beseftte hij dat zijn hele denksysteem op de schop moest.

Maar wat voor mij winst was, dat heb ik om Christus' wil als schade beschouwd. Ja, beslist, ik beschouw ook alles als schade vanwege de allesovertreffende kennis van Christus Jezus, mijn Heere. (Fil. 3.7-8)

Tijdens een lange periode van afzondering in de woestijn kwam hij tot de conclusie dat, vergeleken met het kennen van Jezus Christus, alles waarop hij trots was en waarop hij vertrouwde eigenlijk helemaal niet zo indrukwekkend was. Sterker nog, het hield hem juist bij God vandaan.

De ontmoeting met Jezus maakte de dingen niet vaag. Integendeel, in het licht van Christus zag Paulus de waarheid. Hij zag alles veel helderder.

Uit veel andere gedeelten van zijn brieven weten we dat Paulus wél trots was op zijn Joodse afkomst en op zijn vroegere levenswijze.

Maar vergeleken met het kennen van Christus stelde dat allemaal niets voor. We moeten Paulus' woorden dus niet lezen als een afwijzing van zijn verleden, maar als een vergelijking. Hij zegt eigenlijk: "Niets is zo kostbaar als mijn Heere Jezus Christus kennen."

Want niets van onszelf kan ons dichterbij God brengen. En als wij denken dat onze afkomst of onze inspanningen ons bij God brengen, dan kan Christus ons niets baten.

...om Wie ik dat alles als schade ervaren heb. En ik beschouw het als vuiligheid, opdat ik Christus mag winnen ... en de rechtvaardigheid verkrijg die door het geloof in Christus is. (Fil. 3.8-9)

Wij hoeven niet af te wijzen wie wij zijn. We hoeven onze culturele achtergrond niet te verwerpen. We hoeven niet neer te kijken op het land waaruit wij afkomstig zijn. We mogen daar zelfs dankbaar en in zekere zin trots op zijn.

Sterker nog, juist de kennis van Christus geeft aan al die dingen hun echte waarde. Hij is de Heere van alle volken. Hij heeft de mens het verlangen gegeven om cultuur te ontwikkelen. Hij heeft ons de gaven gegeven om deze wereld vorm te geven.

Daarom hoeven wij onze wereld, ons erfgoed of ons dagelijkse leven niet te verachten. Integendeel, zij krijgen juist méér waarde, omdat wij nu begrijpen dat God bij al die dingen betrokken is.

In het licht van Jezus Christus leren wij ons leven, onze wereld en onze cultuur werkelijk waarderen. In Zijn licht vervagen de dingen van deze aarde niet, maar zien wij ze juist scherper.

Door Christus zijn wij heel het leven gaan waarderen als een uitdrukking van Gods scheppende liefde voor ons.

Natuurlijk is het mooi als wij geld hebben, een goed huis en een mooie baan. Dat zijn goede dingen. Maar ze maken ons niet rechtvaardig voor God. En als wij niet in het reine zijn met God, zullen geld, huis en werk ons uiteindelijk ook geen echte vreugde geven.

Wanneer wij ophouden onze bezittingen, onze opleiding en onze prestaties te zien als de weg naar geluk en redding, en wij Christus winnen, dan ontvangen wij al die dingen weer uit Zijn hand terug. God leert ons van al die dingen te genieten, omdat Hij Zelf erbij betrokken is.

Kunst, muziek, schoonheid, goedheid, vriendschap en gezondheid zijn allemaal gaven van God. Wij hoeven de werkelijkheid waarin wij leven niet te verachten. Wij hoeven niet neer te kijken op ons gewone dagelijkse bestaan. Integendeel, wij mogen het als het ware dopen met de aanwezigheid van onze Heere. Dan worden al die dingen gaven van God in onze handen.

Ons leven lijkt op een huis dat helemaal vol staat met meubels. Als wij denken dat al die spullen ons gelukkig maken, vergissen wij ons. Maar als de Heere ons huis binnenkomt en de meubels op de juiste plaats zet, dan gaan wij er werkelijk van genieten.

En soms zal Hij ook een paar meubels weggooien en nieuwe binnenbrengen, omdat wij in Zijn licht ook de donkere hoeken van ons leven leren zien.

Wanneer de Heere in het huis van ons leven woont, in Zijn tempel, en de meubels van onze afkomst, onze nationaliteit, onze familie en onze levenservaringen min of meer op hun juiste plaats staan, dan kunnen wij werkelijk beginnen Hem steeds beter te leren kennen.

Paulus verlangde ernaar Hem en de kracht van Zijn leven te kennen. Dat verlangen heb ik ook.

3. "Christus Jezus heeft mij tot Zijn eigendom gemaakt"

Paulus spreekt ook over het delen in het lijden van Christus. Hij schreef deze brief vanuit de gevangenis en leed dus daadwerkelijk met Christus. Dat spreekt mij eerlijk gezegd wat minder aan. Maar als Jezus in het huis van ons leven woont, kunnen wij ook de stormen doorstaan.

Voor Paulus hoorde het delen in het lijden van Christus onlosmakelijk bij het leerling-zijn.

In het vorige hoofdstuk van de brief aan de Filippenzen beschrijft Paulus hoe Jezus Zijn hemelse heerlijkheid niet zo belangrijk vond dat Hij geen mens wilde worden.

Hij gaf alles prijs. Hij ontledigde Zichzelf van alles wat Hij bezat. Zo worden ook wij geroepen Christus te volgen en alles om Zijnentwil los te laten, om vervolgens alles weer uit Gods hand terug

te ontvangen, zoals Jezus door Zijn zelfontlediging hemel en aarde heeft ontvangen.

Paulus spreekt de hoop uit dat hij, doordat hij met Christus lijdt, ook zal delen in Zijn opstanding. Tegelijk schrijft hij dat hij dat doel nog niet bereikt heeft.

Hij hoopt erop.

Niet dat ik het al verkregen heb of al volmaakt ben, maar ik jaag ernaar om ook dat te grijpen, waartoe ik door Christus Jezus ook gegrepen ben. (Fil. 3.12)

Twijfelt Paulus dan aan zijn eeuwige verlossing? Ik denk niet dat dat is wat hij bedoelt.

Hij weet dat hij nog niet volmaakt is. Volmaaktheid vinden wij niet in dit leven, maar pas hierna, wanneer God ons volledig zal vernieuwen.

Juist de aanwezigheid van Jezus Christus in zijn leven laat Paulus zichzelf in een heel ander licht zien. Als wetsgetrouwe Farizeeër was hij ontzettend zeker van zichzelf. Hij wist immers dat hij alles deed wat God van hem vroeg. Hij dacht zo het Koninkrijk van God binnen te wandelen.

Maar nu Jezus in zijn leven is gekomen, heeft hij een nieuwe maatstaf gekregen. Jezus Christus, de Zoon van God, is de volmaakte norm. En Zijn volmaaktheid zullen wij in dit leven nooit bereiken.

Voor Paulus zijn de dingen van deze aarde dus niet vervaagd. Ook keek hij niet in een vaag licht naar zichzelf. Hij zag zichzelf én de wereld in het felle licht van Jezus Christus, omdat Jezus aan boord van zijn leven was gekomen.

En juist daarom twijfelde hij ook niet aan zijn eeuwige redding.

Hij wist dat hij veilig was in de handen van zijn Heere.

Het streven waar Paulus over spreekt, is geen streven om eeuwige redding te verdienen. In vers 12 zegt hij immers dat hij jaagt "omdat Christus Jezus mij ook gegrepen heeft." Dat is voltooid verleden tijd. Het is al gebeurd.

Eigendom zijn van Christus is de veiligste plaats die er bestaat.

Ook jij bent, op dit moment, eigendom van Christus. Je bent veilig in Zijn handen.

Juist de zekerheid van die relatie maakt dat wij verlangen om voor Hem te leven, Hem te kennen, Hem steeds beter te leren kennen en altijd verder te groeien.

Conclusie

Paulus gebruikt woorden als jagen, streven, alles op alles zetten en zich uitstrekken naar wat vóór hem ligt. Dat is geen taal voor mensen die lui zijn of tevreden met de toestand waarin zij zich bevinden.

Augustinus zei in een van zijn preken:

Onderzoek jezelf. Als je wilt bereiken wat je nog niet bent, moet je nooit tevreden zijn met wat je nu bent. [...] Blijf altijd groeien, blijf altijd verder gaan, blijf altijd vooruitgaan. Sta niet stil onderweg, keer niet terug en wijk niet van de weg af. [...] Het is beter strompelend op de juiste weg te gaan dan hard te lopen op een verkeerde weg.

Maak je dus geen zorgen als je soms alleen maar kunt strompelen. Wij zijn allemaal nogal kreupel als het gaat om het volgen van onze Heere. Maar laten we blijven strompelen. Laten we in ieder geval vooruitgaan.

In Zijn licht kunnen wij volkomen eerlijk zijn over onze onvolmaaktheid. Dat kunnen wij juist omdat wij weten dat wij Zijn eigendom zijn en veilig in Zijn handen rusten.

Wij zien alles scherper. Wij zien de hele wereld en onszelf in Zijn licht.

Daarom willen wij Jezus Christus steeds beter leren kennen. En dat vraagt onze volledige aandacht, onze toewijding en onze inspanning.

Niet om punten bij God te verdienen. Wij zijn immers al Zijn eigendom. We zijn al verborgen in de holte van Zijn hand.

Maar wij verlangen ernaar Hem steeds meer, steeds beter en steeds dieper te leren kennen. Waardoor we ook de werkelijkheid over onszelf en onze wereld steeds duidelijker zien.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.